

हिमसंस्कृतवार्ता:

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

पञ्चाङ्गम्

अद्य सिद्धार्थी वि.सं. २०८२,
कलियुगाब्दः ५१२७ वर्षा-ऋतुः
सूर्यः दक्षिणायनम् भाद्रपदकृष्णप्रतिपदा
श्रावण २६ प्रविष्टांशः मङ्गलमयः भवेत्

■ पृष्ठ-४ ■ वर्ष-४ ■ अङ्क-२८३

1

अगस्त १०, २०२५

Website- www.himsanskritam.com

Email- himsanskrit@gmail.com

2 Himachal Weather -राज्ये
३६२ मार्गाः अवरोद्धाः, चतुर्दिनानि
यावत् प्रचण्डवृष्टेः सजगता, अधुना
यावत् मानसूनर्तौ २१९ जनाः मृताः

3 उत्तराखण्डविद्वत्सभायाः
संस्कृतभारत्याश्च संयुक्ततत्त्वाधानेन
“श्रावणी उपाकर्म एवं
संस्कृतदिवसश्च समायोजितौ

4 केन्द्रीय- संस्कृत- विश्वविद्यालयस्य
भोपालपरिसरस्य सनातन-
कर्मकाण्डाध्यात्म-समितिश्च
संयुक्ततत्त्वाधानेन
श्रावणी- उपाकर्मसम्पन्नः

सुभाषितम्

रूपयौवनसंपन्नाः,
विशालकुलसंभवाः।

विद्याहीनाः न शोभन्ते,
निर्गन्धाः इव किंशुकाः।।

भावार्थ-जिस प्रकार किंशुक के फूल देखने में सुंदर होते हैं किन्तु सुगन्ध हीन होते हैं, उसी तरह जो रूपवान, युवा और विशाल कुल का होने से भी यदि विद्याहीन है तो वह कभी शोभायुक्त नहीं होता है। उसे मूख ही गिना जाता है।

प्रतिदिन नवीनतम
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्यर्थ
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
[h|msanskritvartan](https://t.me/himsanskritvartan)

Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

**उत्तरकाशी-जनपदस्य धराली-
हरसिलक्षेत्रयोः बृहत्तरं
आपदुद्धरणकार्याणि**

उत्तराखण्डस्थ उत्तरकाशी-जनपदस्य धराली-हरसिलक्षेत्रयोः बृहत्तरं आपदुद्धरणकार्याणि जायमानानि सन्ति। विमानसेवाभिः, आधुनिक-प्रविधिना उपकरणैश्च रक्षाकर्मिणः रक्षाभियाने संलग्नाः सन्ति। एतावता सप्तपञ्चाशदधिक-सप्तशतजनाः रक्षा-कर्मिभिः संरक्षिताः। आपत्प्रभावितयोः धराली-हरसिलक्षेत्रयोः सेनायाः, एनडीआरएफ-बलस्य एसडीआरएफ-बलस्य आरक्षक-बलस्य स्थानीय-प्रशासनस्य च सहयोगेन तीर्थयात्रिणां स्थानीयनिवासिनाञ्च रक्षणार्थं आपदुद्धरणकार्यं जायमानमस्ति। आवश्यक-सामग्र्यः उदग्रयानस्य माध्यमेन प्रभावितक्षेत्रेषु प्राप्यमानाः सन्ति। एतदतिरिच्य विद्युत्-जल-स्वास्थ्यसेवा-मार्गसम्पर्कं प्रापणार्थं युद्धस्तरं प्रयासाः जायमानाः सन्ति।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी कर्नाटकस्य एकदिवसीययात्रायै गमिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ताः - प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य कर्नाटकस्य एकदिवसीययात्रायै गमिष्यति। अत्रावसरे श्रीमोदी बेंगलुरुनगरस्य के-एस-आर-रेलस्थानके त्रिभ्यः वन्दे-भारत-दूतरेलयानेभ्यः हरितपताकां प्रदर्शयिष्यति। अवधेयास्पदमिदं यत् एतेषु रेलयानेषु बेंगलुरुतः बेलगामं यावत्, अमृतसरात् मातावैष्णोदेवी-कटरां यावत्, तथैव नागपुरतः पुणेनगरं यावत् गम्यमानानि रेलयानानि सन्ति। अतः परं सः बेंगलुरुनगरे मेट्रोयानस्य येलो लाइन इति पीतवर्णीयरेखायै हरितपताकां प्रदर्शयिष्यति। प्रधानमन्त्री बेंगलुरुनगरे नगरीयसम्पर्क-परियोजनानां उद्घाटने शिलान्यासञ्च विधाय एकां सार्वजनिकसभामपि सम्बोधयिष्यति। श्रीमोदी दशाधिक-षड्शतोत्तर-पञ्चदश-सहस्रक्रोटिरुप्यतोऽप्यधिकानां बेंगलुरु-मेट्रोयानस्य तृतीयचरणस्य परियोजनानां आधारशिलां स्थापयिष्यति।

भारतस्य रक्षानिर्यातः

गतवर्षे त्रयोविंशति-सहस्र-
कोटिरूप्यकाणि सञ्जातः,

आगामिषु त्रिवर्षेषु

द्विगुणीभविष्यति इत्यनुमीयते

हिमसंस्कृतवार्ताः - भारतस्य रक्षानिर्यातः गतवर्षे त्रयोविंशति-सहस्र-कोटिरूप्यकाणि सञ्जातम्। तेषां निर्यातः आगामिषु त्रिवर्षेषु द्विगुणीभविष्यति इत्यनुमीयते। डायट इत्यस्य चतुर्दश-दीक्षान्त समारोहानन्तरं पुणेनगरे वार्ताहरसम्मेलनं सम्बोधयन्, रक्षा-अनुसन्धान-विकास-विभागस्य सचिवः डॉ. समीर-कामतः अवदत् यत् भारतीय-रक्षा-उपकरणानाम् अत्यधिक-अपेक्षा मध्य-पूर्व-अफ्रीका-दक्षिण एशिया-देशेषु च प्रवर्धते। सः अवदत् यत् ब्रह्मोसू-क्षेपणास्त्रस्य लघुसंस्करणविकासस्य कार्यं प्रचलति, अपरत्र जोरावर-टैडू इत्यस्य विकासः अपि द्रुतगत्या प्रचलति। सः अवदत् यत् सिन्दूराभियानावधौ डीआरडीओ-द्वारा विकसित उपकरणमाध्यमे भारतीय-सशस्त्र-सैन्यबलेन साफल्यं अधिगतम्। क्षेपणास्त्र-उपकरण-उत्पादनेषु पूर्णरूपेण - आत्मनिर्भरतां प्राप्तुं रक्षा-उद्योगेन शैक्षिक-संस्थाभिः च सहयोगेन पञ्चदश उत्कृष्टकेन्द्राणि स्थापितानि सन्ति।

**प्रधानमन्त्रिणा श्रावणपूर्णिमायाः शुभावसरे विश्व-
संस्कृतदिवसस्य शुभकामनाः प्रकल्पिताः**

हिमसंस्कृतवार्ताः - प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना श्रावणपूर्णिमायाः शुभावसरे विश्व-संस्कृतदिवसस्य समेभ्यः प्रधानमन्त्रिणा विज्ञापितं यत् अनेन देशवासिभ्यः शुभकामनाः प्रकल्पिताः। बहवः विद्यार्थिनः शोधकर्तारश्च लाभं एकस्मिन् सोशल-मीडिया-सन्देशे अवाप्नुवन्। तेन एतदपि प्रोक्तं यदनेन श्रीमोदिना प्रकाशितं यत् संस्कृतं ज्ञानस्य प्रत्येकव्यक्तिः सहयोगस्य महत्त्वं अभिव्यक्तेश्च शाश्वतस्रोतमस्ति। सहैव दृष्टिपथमायाति।

अस्य प्रभावः सर्वेषु क्षेत्रेषु द्रष्टुं शक्यते। तेनोदीरितं यत् विगते एकस्मिन् दशके सर्वकारेण संस्कृतस्य लोकप्रियतायै बहवः पदक्षेपाः सन्धारिताः। तत्र तावत् केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयानां संस्कृतशिक्षणकेन्द्राणाञ्च स्थापनम्, संस्कृतविद्वद्भिः अनुदानप्रदानम्, पाण्डुलिपीनां प्राविधीकरणेन सम्बन्धितं ज्ञान-भारताभियानम् इत्येतानि अभियानानि सम्मिलितानि सन्ति। प्रधानमन्त्रिणा विज्ञापितं यत् अनेन देशवासिभ्यः शुभकामनाः प्रकल्पिताः। बहवः विद्यार्थिनः शोधकर्तारश्च लाभं एकस्मिन् सोशल-मीडिया-सन्देशे अवाप्नुवन्। तेन एतदपि प्रोक्तं यदनेन श्रीमोदिना प्रकाशितं यत् संस्कृतं ज्ञानस्य प्रत्येकव्यक्तिः सहयोगस्य महत्त्वं अभिव्यक्तेश्च शाश्वतस्रोतमस्ति। सहैव दृष्टिपथमायाति।

**प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना गृहमन्त्रिणा
अमितशाहेन च काकोरीरेलकाण्डस्य
शतवर्षपूर्त्यवसरे क्रान्तिकारिभ्यः श्रद्धाञ्जलिः समर्पिता**

हिमसंस्कृतवार्ताः - उत्तरप्रदेशे काकोरीरेलकाण्डस्य वर्षपूर्त्यवसरे विभिन्नाः कार्यक्रमाः आयोजिताः। उत्तरप्रदेशस्य मुख्यमन्त्रिणा योगी-आदित्यनाथेन घटनेयं वीरतायाः गाथात्वेन प्रतिपादिता सहैव नागरिकाः च "राष्ट्रप्रथमः" इत्यनया भावनया प्रेरिताः। प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना गृहमन्त्रिणा अमितशाहेन च काकोरीरेलकाण्डस्य शतवर्षपूर्त्यवसरे क्रान्तिकारिभ्यः श्रद्धाञ्जलिः समर्पिताः।

**सिन्दूराभियानावधौ भारतीयवायुसेनया पाकिस्तानस्य
पञ्चयुद्धविमानानि ध्वस्तानि - वायुसेनाप्रमुखः**

हिमसंस्कृतवार्ताः - वायुसेनायाः प्रमुखः एयर चीफ मार्शल ए.पी. सिंहः प्रोक्तवान् यत् सिन्दूराभियानावधौ भारतेन पाकिस्तानस्य पञ्चयुद्धविमानानि ध्वस्तानि। बेंगलुरुनगरे आयोजिते षोडशे एयरचीफ-मार्शल-एल.एम. कात्रे-व्याख्याने वायुसेनायाः प्रमुखेण प्रोक्तं यत् भारतेन पाकिस्तान-वायुसेनायाः पञ्चविमानानि सहैव एकम् अवाक्स-विमानञ्च ध्वस्तीकृतम्। वायुसेनाप्रमुखेण विज्ञापितं यत् जेटविमानानि तावत् त्रिंशत्किलोमिटरमितात् दूरादेव निपातितानि। सः शाहबाज-जैकबाबाद्वायु-पत्तनेषु भारतीय-प्रक्षेपास्त्रैः कृतस्य आक्रमणस्यापि उल्लेखम् अकरोत्, यत्र एफ-१६ सद्दृशाणि विमानानि क्षतिग्रस्तानि अभवन्।

**राष्ट्रपति-रक्षाबन्धनम् भातृभगिन्योः उत्सवः रक्षाबन्धनम्
अशेषे हि देशे पारम्परिकोत्साहेन हर्षोल्लासेन चानुष्ठीयते**

हिमसंस्कृतवार्ताः - भातृभगिन्योः उत्सवः रक्षाबन्धनम् अशेषे हि देशे पारम्परिकोत्साहेन हर्षोल्लासेन अमानयत्। अवसरेऽस्मिन् भगिन्यः स्वभातृः हस्ते रक्षासूत्रं सहैव तेषां दीर्घायुष्याय च प्रार्थयन्ति। अत्रावसरे राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मूः प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी च देशवासिभ्यः शुभकामनां प्रकल्पितवन्तौ। राष्ट्रपतिना प्रोक्तं यदयं महोत्सवः समाजे सद्भावं एकतां च वर्धयति सहैव भातृभगिन्योः मध्ये प्रेम्णः विश्वासस्यापि प्रतीकः अयमुत्सवः वर्तते। राष्ट्रपतिः देशवासिनां आह्वानमकरोत् यत् समूद्धाराष्ट्रनिर्माणार्थं संकल्पबद्धाः भवेयुः, येन स्त्रियः सुरक्षिताः अनुभवन्त्यः राष्ट्रविकासे सक्रिययोगदानं दद्युः।

Himachal Weather -राज्ये ३६२ मार्गाः अवरुद्धाः, चतुर्दिनानि यावत् प्रचण्डवृष्टेः सजगता, अधुना यावत् मानसूनतौ २१९ जनाः मृताः

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। हिमाचलप्रदेशे वर्षाकारणात् भूस्खलनेन ३६२ मार्गाः निरुद्धाः सन्ति। सेबर्तुमध्ये मार्गनिरोधात् जनानां कष्टानि वर्धितानि सन्ति। फलशकसस्यानां विपणीं प्रति परिवहनं कठिनं जातम्। शनिवासरस्य सायं यावत् राज्ये ६१३ विद्युत्परावर्तकाः, ५२० जलापूर्तियोजनाः अपि निरुद्धाः आसन्। आपदाग्रस्तस्य मण्डीमण्डले अद्यापि २२० मार्गाः, २०२ विद्युत्परावर्तकाः, ७८ जलापूर्तियोजनाः च अवरुद्धाः सन्ति। कुल्लूमण्डले ९१ मार्गाः, ३९३ विद्युत्परावर्तकाः, ३६७ जलापूर्तियोजनाः च निरुद्धाः सन्ति। ऊनामण्डले वर्षाकारणात् अनेकस्थानेषु जलप्रवाहः अभवत्। क्षेत्रेषु जलसञ्चयस्य कारणेन यवानालसस्यस्य अपि क्षतिः अभवत्। कृषकाः एतस्य विषये चिन्तिताः सन्ति।

चण्डीगढ़-मनालीमार्गे भूस्खलनेन वाहनानां दीर्घपङ्क्तयः

कुल्लू-मण्डीमध्ये भूस्खलनस्य कारणेन चण्डीगढ़-मनाली- राष्ट्रिय- राजमार्गः निरुद्धः। अस्य कारणात् वाहनानां गतिः स्थगिता अस्ति। कुल्लूमण्डलात् मण्डीं प्रति गच्छतां वाहनानां बाजौरातः पनारसा नगवाई, टकोली, औट एतेषु यात्रिकवाहनानि अपि च फलशकभारयुक्तानि वाहनानि सन्ति ये मण्डीं प्राप्तुं न शक्नुवन्ति।

अधुना यावत् मानसूनतौ २१९ जनाः प्राणान् त्यक्तवन्तः

अस्मिन् मानसूनतौ २० जूनतः ९ अगस्तपर्यन्तं राज्ये २१९ जनाः प्राणान् त्यक्तवन्तः। ३१५ जनाः घातिताः सन्ति। अद्यापि ३७ जनाः अदृश्याः सन्ति। अस्मिन् काले मार्गदुर्घटनासु १०७ जनाः मृताः। एतावता मेघविस्फोटः, भूस्खलनः, जलोपप्लावनस्य कारणेन २३२४ गृहाणि,

आपणानि क्षतिग्रस्ताः सन्ति। १,९३२ गौशालाः अपि क्षतिग्रस्ताः सन्ति। १५९१ गृहपशवः मृताः सन्ति। कुलहानिः १,९८,८८१.०० लक्षरूप्यकाणि प्राप्तवती अस्ति।

भूस्खलनेन १० पंचायतानां योजकः सैज- न्यूली मार्गः बाधितः

कुल्लूजनपदस्य सैज उपत्यकायाः अष्टतः दशग्रामपंचायतानां योजकः सैज-न्यूलीमार्गः २५ जुलाईतः भूस्खलनेन निरुद्धः अभवत्। मार्गे भूस्खलनस्य घटनाः निरन्तरं भवन्ति। शुक्रवासरं रात्रौ अपि एनएचपीसी- जलबन्धस्थलस्य समीपे स्थितात् पर्वतात् भूस्खलनं जातम्। अस्य कारणात् लघु-बृहत्- वाहनानां कृते मार्गः निरुद्धः अभवत्। अस्य कारणात् स्थानीयपञ्चायतानां सहस्राणि ग्रामजनाः समस्यानां सम्मुखीकरणं कुर्वन्ति। अस्मिन् मार्गे गत १५ दिवसेभ्यः बसयानं स्थगितम् अस्ति।

आपदामुक्तहिमाचलाय शिमलायां राजभवने होमयज्ञः

हिमसंस्कृतवार्ताः

-शिमला।

राज्यपालः

शिवप्रतापशुक्लः श्रावणमासस्य पूर्णिमादिने राजभवने हवनयज्ञं कृत्वा शान्तिसुरक्षायाः प्रार्थनां कृतवान्। सः हिमाचलप्रदेशे उत्तराखण्डे च निरन्तरं घटमानानां प्राकृतिकविपदां रक्षणाय, एतादृशानां घटनानां पुनरावृत्तिनिवारणाय च आहूतिं प्रदत्तवान्। लेडी गवर्नर श्रीमती जानकी शुक्ल अपि राजभवनस्य कर्मचारिणः च हवनयज्ञे भागं स्वीकृतवन्तः।

राज्यपालः अवदत् यत्, "वयं हिमाचलस्य जनाः धार्मिकाः जनाः स्मः, अस्माकं अचञ्चलः विश्वासः अस्ति यत् एतादृशाः घटनाः देवभूमिं प्राकृतिकविपद्भ्यः रक्षणार्थं निश्चितरूपेण कार्यं करिष्यन्ति" इति। सः अवदत् यत् गतद्वि-त्रिवर्षेभ्यः हिमाचलप्रदेशः प्राकृतिकविपदां कारणेन बहु दुःखं प्राप्नोति। सः अवदत् यत् अधुनैव सः स्वयमेव मण्डीमण्डलस्य सिरोजक्षेत्रे अपि गत्वा क्षतेः सर्वेक्षणं कृतवान्। अस्यां आपदि बहु प्राणाः सम्पत्तिः च नष्टाः अभवन्। सः अवदत् यत् हवनस्य माध्यमेन सः सर्वेषां पुण्यात्मनां शान्तिं अपि प्रार्थितवान्। तदनन्तरं मैत्रीसङ्घस्य राज्यरेडक्रासस्य च महिलाः राज्यपालस्य कटिबन्धे रक्षासूत्रं बद्ध्वा तस्य दीर्घायुषः, सुस्वास्थ्यस्य च प्रार्थनां कृतवन्तः। रक्षासूत्रस्य लघुतारं न केवलं कटिबन्धं अपितु आत्मानामपि संयोजयति इति राज्यपालः अवदत्। अस्मिन् पवित्रे प्रेमविश्वासपर्वणि रक्षाबन्धने सर्वेभ्यः हार्दिकं शुभकामनाम् अयच्छत्। राज्यपालस्य सचिवः श्री सी.पी. वर्मा अपि अस्मिन् अवसरे उपस्थितः आसीत्।

कुल्लूमण्डलस्य षट् ग्रामेषु भूस्खलनस्य संकटं वर्तते, भूवैज्ञानिकानां दलं सर्वेक्षणं करिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुल्लूः।

हिमाचलप्रदेशस्य कुल्लूमण्डलस्य षट् ग्रामेषु घलियाड- दरमेढा- टालिगा- बालू- कुबनी- रौनाल इत्यादिषु भूस्खलनस्य संकटं वर्तते। एतेषु बङ्गारस्य तीर्थन उपत्यकायाः घलियाडग्रामः, सैङ्गस्य दरमेढाग्रामः च अधिकं संकटे अस्ति। एतत् दृष्ट्वा जिलाप्रशासनं दरमेढा- घलियाडग्रामयोः सर्वेक्षणं भूवैज्ञानिकदलेन करिष्यति। बङ्गारस्य तीर्थन उपत्यकायाः घलियाडग्रामे, सैङ्गस्य दरमेढाग्रामे च प्रायः ३० परिवारेभ्यः १०० तः अधिकाः जनाः निवसन्ति। एतेषु ग्रामेषु भूस्खलनस्य संकटानां विषये भूवैज्ञानिकदलेन सर्वेक्षणं कर्तुं जिलाप्रशासनेन निर्णयः कृतः। भूवैज्ञानिकाः उभयोः ग्रामयोः मृत्तिकाम् अवलोकयिष्यन्ति, ग्रामयोः पृष्ठतः पर्वतानाम् दारणस्य संकटस्य कारणं च ज्ञास्यन्ति। अस्य विषये एसडीएम बङ्गारः इत्यनेन प्रतिवेदनस्य निर्माणं आरब्धम् अस्ति, तत् सर्वेक्षणार्थं जिलाप्रशासनद्वारा भारतस्य भूवैज्ञानिकसर्वेक्षणाय प्रेषितं भविष्यति। दरमेढाग्रामस्य पृष्ठतः पर्वतात् प्रायः सप्ताहद्वयं यावत् भूस्खलनं भवति, ग्रामस्य १४ परिवाराणां प्रायः ६० सदस्याः आतङ्किताः सन्ति। प्रशासनेन तेषां सुरक्षायाः कृते वितानानि अपि वितरिताणि सन्ति। रोपाक्षेत्रस्य ग्रेट हिमालयनराष्ट्रियनिकुञ्जस्य विश्रामगृहे तेषां निवासस्य व्यवस्था कृता। केचन जनाः विश्रामगृहे एव स्थातुं बाध्यन्ते, बहवः जनाः तु स्वसमीपस्थस्य स्थाने स्थातुं बाध्यन्ते। ग्रामजनाः चेतारामः रामेश्वरठाकुरः च उक्तवन्तौ यत् संकटः न समाप्तः। ग्रामस्य पृष्ठतः भूस्खलनस्य श्रृङ्खला अद्यापि वर्तते। बङ्गारस्य तीर्थन उपत्यकायाः घलियाडग्रामस्य पृष्ठतः स्थितात् पर्वतात् अपि निरन्तरं भूस्खलनं भवति। ग्रामस्य गृहाणि संकटग्रस्तानि सन्ति। एतत् दृष्ट्वा प्रशासनेन पूर्वमेव ग्रामस्य १० गृहाणि निष्कासितानि सन्ति। सुरक्षितस्थानेषु वितानेषु परिवाराणां निवासः क्रियते।

Manimahesh Yatra - भरमौर-गौरीकुण्ड-हेलिकॉप्टर-सेवा, उभयमार्गे ६६८० रुप्यकाणि भाटकम्

हिमसंस्कृतवार्ताः - चम्बा। मणिमाहेशयात्रायां हेलिकॉप्टरसेवायाः यात्रापत्रम् आरक्षितं कर्तुं प्रक्रिया शुक्रवासरत् आरब्धा अस्ति, यदा तु नागरिकविमाननस्य महानिदेशकस्य पक्षतः शुक्रवासरस्य रात्रौ यावत् हेलिकॉप्टरसेवा आरब्धम् अनुमतिपत्रं प्राप्स्यति इति विश्वासः कम्पनीजनाः कृतवन्तः। अतः भरमौरतः गौरीकुण्डपर्यन्तं हेलिकॉप्टरसेवा निर्धारितसमयानुसारं शनिवासरे आरभ्यते इति अपेक्षा अस्ति। ज्ञातव्यं यत् नागरिकविमाननमहानिदेशकस्य दलं गुडवासे भरमौरं गत्वा निरीक्षणं कृतवान् आसीत्। अस्मिन् काले डीजीसीए-दलेन भरमौर-गौरीकुण्डयोः हेलीपैड-निरीक्षणं कृतम् आसीत्, तदनन्तरं दलं दिल्ली-नगरं प्रत्यागतम्। मणिमाहेशयात्रायां

हेलिकॉप्टरसेवाप्रदातृकम्पनीभिः हिमालयनहेलिसर्विसेस् तथा राजस- एरोस्पोर्टस् इत्येतयोः कृते शुक्रवासरत् यात्रापत्रस्य ऑनलाइन-आरक्षणम् आरब्धम्। उभयत्र कम्पनी भरमौरतः गौरीकुण्डपर्यन्तं द्वयोः कालखण्डयोः मध्ये स्वसेवाः प्रदास्यति। भरमौरतः गौरीकुण्डपर्यन्तं हेलिकॉप्टरसेवायाः भाटकम् उभयमार्गस्य कृते ६६८० रुप्यकाणि निर्धारितम् अस्ति, यदा तु यात्रिकाणां कृते सुविधाशुल्कं, जीएसटी, प्रतितिकटं गेटवे-देयता च अतिरिक्तशुल्कं दातव्यं भविष्यति।

सेवा ३ सितम्बरपर्यन्तं उपलब्धा भविष्यति

मणिमाहेशमन्दिरन्यासस्य अध्यक्षः एडीएम च भरमौर कुलवीरसिंहराणा कथयति यत् हेलिकॉप्टरसेवायाः यात्रापत्रस्य ऑनलाइन-आरक्षणम् शुक्रवासरत् आरब्धम् अस्ति। मणिमाहेशमन्दिरन्यासेन मणिमाहेशयात्रायां ९ अगस्ततः ३ सितम्बरपर्यन्तं हेलिकॉप्टरसेवाप्रदानस्य निर्णयः कृतः अस्ति। अस्मिन् समये होलीक्षेत्रे स्थितस्य हेलीपैडतः गौरीकुण्डस्य हेलिकॉप्टरसेवा आरभ्यते इति अपि निर्णयः कृतः अस्ति।

हिमालयीयायुर्वेदिक महाविद्यालये संस्कृतदिवसाचरणं समनुष्ठितम्

हिमालयीयायुर्वेदिक महाविद्यालये संहितासिद्धान्तसंस्कृत विभागद्वारा संस्कृत दिवसमुपलक्ष्य संस्कृतदिवसाचरणं समनुष्ठितम्। सर्वादौ ज्येष्ठाः वैद्याः दीपं प्रज्वाल्य पुष्पार्चनं कृतवन्तः। वैद्यकीयाः छात्राश्च श्री गणेशं स्मृत्वा धन्वन्तरिवन्दनमकुर्वन्। संस्कृतदिवसस्य प्रास्तविकभाषणे कार्यक्रमसंयोजकः डा नवीन जसोला समुपस्थितानामतिथिनां परिचयं, स्वागतमभिनन्दनं च व्याहरन् प्रोक्तवान् यत् संस्कृतभाषा भारतस्य प्राणः। इयं न केवलमायुर्वेदस्य मूलमपितु सर्वशास्त्राणां, सर्वविद्यानां, सर्वकलानां, सर्वसंस्काराणां ज्ञानविज्ञानानां च मूलाधारः। अनया भाषया एव विविधपरम्पराणां संरक्षणं शक्यम्। तेनोक्तं यत् संस्कृतं सम्भाषणविधिना अतीव रुचिकरं सरलं च भवति। भारतीयज्ञानपरम्परायाः बोधश्च संस्कृतेन भवतीति।

इतः परं स्निग्धाभव्यौ सांस्कृतिककार्यक्रमं सुष्ठुरीत्या सञ्चालयन्तौ कार्यक्रमविवरणमुद्घोषितवन्तौ। तत्र प्रप्रथमं प्रथमवर्षीया छात्रा साक्षी अतिमधुरं गणपतिस्तोत्रं प्रस्तुतवती। आदर्शः, आदित्यः अन्ये च वैद्यरोगिसम्भाषणमिति हास्यरसान्वितस्यातिलघुनाटकस्य मञ्चनं कृतवन्तः। छात्रा विनती मधुरस्वरोपेतं मधुराष्टकं गीतवती। सृष्टिः, चारु, चौदनी विनती, वन्दना, तनु तनिष्का, सुशुभु रिया, आदयः सामूहिकं स्वरबद्धं धीवरगानं गीतवत्यः। चञ्चल-आरुषि वासुदेवश्च पायसप्रहसनमित्याख्यं लघुहास्यनाटकमभिनितवन्तः।

मध्ये स्पर्शहिमालय विश्वविद्यालयस्य संस्कृतविभागस्य शिक्षकः डा सुभाषबडोलावर्यः संस्कृतं सर्वासां भाषाणां जननीति व्याहरन् छात्रेभ्यः शुभदिनस्य शुभकामनामयच्छत्। ततः आर्यन् परिक्षितोऽनुरागैश्च शिवताण्डवस्तोत्रं प्रस्तुतम्। अथ पुनः स्पर्शहिमालय विश्वविद्यालयस्य संस्कृतविभागस्य शिक्षकः साहित्यसङ्गीतादिकलासु प्रवीणः डा आनन्दमोहनजोशिवर्यः संस्कृतस्य महत्वं आवश्यकतां प्रतिपाद्य स्वतालबद्धोपेतम् अत्यन्तं श्रुतिमधुरं च नैव क्लिष्टा न च कठिना इति गीतमगायत्।

कार्यक्रमस्यान्ते प्रतिभागिनः पुस्कृताः। समागतानां धन्यवादज्ञापनं डा पङ्कजः अकरोत्समोरोपकाले सृष्टिः शान्तिमन्त्रं पठितवती।

अस्मिन् अवसरे संहिता सिद्धान्त एवं संस्कृतविभागस्य आचार्यः वैद्यः अजीत कुमारः वैद्या दीक्षा तिवारी, क्रियाशरीरविभागस्य वैद्या अपेक्षा नेगी, वैद्या काव्या काला, वैद्या कल्पना, अगदतन्त्रविभागस्य वैद्यः सत्येन्द्रः, रचनाशरीरविभागस्य वैद्यः पङ्कजः वैद्या वैशाली, डा आरती डा गरिमा उपस्थिताः आसन्। छात्रेषु शुभमः, आशीषः, आराध्यः शिवानी श्रेया वर्णिका हर्ष चन्द्रः, दिव्यांशी, मिताक्षरा आदयः उपस्थिताः आसन्।

उत्तराखण्डविद्वत्सभायाः संस्कृतभारत्याश्च संयुक्ततत्त्वावधानेन “श्रावणी उपाकर्म एवं संस्कृतदिवसश्च समायोजितौ

हिमसंस्कृतवार्ता: देहरादूननगरस्थे तपसीतीर्थे टपकेश्वरमहादेवमन्दिरेश्रावणी दिनेउत्तराखण्डविद्वत्सभायाः संस्कृतभारत्याश्च संयुक्ततत्त्वावधानेन “श्रावणी उपाकर्म एवं संस्कृतदिवसश्च समायोजितौ। कार्यक्रमस्य संरक्षकौ डॉ. रामभूषणबिजलवाणः (जिल्लाध्यक्षः संस्कृतभारती) डॉ. रामलखनगैरोला च मार्गदर्शनं कृत्वा सभाध्यक्षः श्रीविजेन्द्रप्रसादममगाई-महोदयं नेतृत्वं प्रदाय धन्यवादः कृतवन्तौ। महासचिवः श्रीदिनेशप्रसादभट्टः, प्रवक्ता श्रीमुकेशपन्तः, अन्ये पदाधिकारिणः, कार्यकारिणी-सदस्याः, आजीवनसदस्याश्च मिलित्वा वैदिकपरम्परानुगुणं सर्वमेतत् उपक्रमं समाचरन्।

आचार्यश्रीमन्त्रीप्रसादथपलियालस्य आचार्यत्वे वैदिकविध्यनुसारं श्रावणीउपाकर्म सम्पन्नम्। आदौ सर्वे विद्वज्जनाः उपस्थितजनाश्च गणपत्यान् संहितान् आह्वयितदेवताः सम्पूज्य, दशविधिसनानं, तर्पणं, मध्याह्नसन्ध्यापूजनं च कृतवन्तः। अनन्तरं ऋषिपूजनं कृत्वा प्रणवादितत्त्वाधिष्ठातृदेवतायाः प्रतिष्ठा तथा यज्ञानुष्ठानं सम्पन्नम्। अस्मिन् पावने अवसरे अनेकेषां बटुकब्रह्मचारिणां उपनयनसंस्कारः विधिवत् आयोजितः। यज्ञोपवीतधारणस्य पश्चात् आचार्यैः तेषां वेदाध्ययनदीक्षा प्रदत्ता। उपनयनकाले आचार्यैः संस्कृतभाषायाः, वेदानां, भारतीयसंस्कृतेश्च संरक्षणे अस्य

संस्कारस्य महत्त्वं विस्तारतः निरूपितम्। ते अवदन् यत् उपनयनसंस्कारः जीवनस्य वैदिकाध्ययनस्य, अनुशासनस्य, आध्यात्मिकउन्नतेश्च प्रवेशद्वारम् अस्ति।

संस्कृतदिवसस्य विशेषता

संस्कृतभारत्याः पूर्णकालिककार्यकर्ता श्रीविशालप्रसादभट्टः संस्कृतदिवसस्य महत्त्वं प्रेरणादायि व्याख्यानं दत्तवान्। सः संस्कृतस्य उद्घोषवाक्यानि उद्धृत्य उपस्थितेषु जनसु उत्साहं गौरवं च प्रसारितवान्। तेन संस्कृतभाषायाः अमूल्या सांस्कृतिकविरासत् जनजनान्तं प्रेषयितुं विविधाः सांस्कृतिकप्रस्तुतयः अपि प्रदर्शिताः।

उपस्थितजनसमूहः एवं वातावरणम्

टपकेश्वरमहादेवमन्दिरसमितेः पदाधिकारिणः, सभायाः सर्वे सदस्याः, संस्कृतभारतीदेहरादूनकार्यकर्तारः, वैदिकधर्मावलम्बिनः, संस्कृतप्रेमिणः च बहुसंख्येन अस्मिन् कार्यक्रमे उपस्थिताः। सम्पूर्णं कार्यक्रमस्थले वेद-मन्त्राणां गुञ्जा, हविस्सुगन्धः च मिलित्वा वातावरणं परमपावनं प्रेरणादायकं च जातम्। संस्कृतभारती सभा इत्यनयोः सहभागीभूताः सर्वे विद्वत्सः, आचार्याः, ब्रह्मचारिणः, श्रद्धालुजनाश्च हृदयतः आभ्यर्च्य भविष्ये अपि एवंविधैः कार्यक्रमैः संस्कृतभाषायाः भारतीयसंस्कृतेः च संवर्धनाय दृढसंकल्पं पुनः घोषितवन्तः।

संस्कृत-दिवसस्य च रक्षाबन्धनस्य च हार्दिकाः शुभकामनाः- आचार्यः बी.एल.बधाला

“भाषा रक्षिता- संस्कृति रक्षिता, संस्कृति रक्षिता, राष्ट्रं रक्षितम्।” भारतभूमिः आदिकालात् एव संस्कृतसंस्कृतेः एवमेव, श्रावण- पूर्णिमायां एव रक्षाबन्धनम् अपि दृढयामः।”

केन्द्रभूतास्थानम् आसीत्। अस्माकं वेदाः, उपनिषदः, आचर्यते, यः बन्धुभिर्न्योः स्नेहसंवर्धनस्य, विश्वासस्य, पुराणानि, महाकाव्यानि च सर्वाणि संस्कृतभाषायामेव रक्षण- प्रतिज्ञायाः च प्रतीकः अस्ति। भगिनीं प्रति भ्रातुः रचितानि। संस्कृतं न केवलं भाषा, किन्तु अस्माकं संस्कृति-संवर्धनस्य, ज्ञान- विज्ञानस्य, धर्म- पर्वः भारतीयसंस्कृतेः पावनतमः सूत्रः यः परिवारस्य, समाजस्य, राष्ट्रस्य ऐक्यम् दृढयति। संस्कृतदिवसः प्रतिवर्षं श्रावण- पूर्णिमायाम् आचर्यते। अस्मान् भाषायाः रक्षणाय प्रेरयति, रक्षाबन्धनं च हृदयेषु प्रेमबन्धस्य संरक्षणाय स्मारयति। उभौ अपि पर्वौ अस्मान् आदर्शानां मार्गं प्रेरयन्ति- यथा भाषा रक्षिता, तथा संस्कृति रक्षिता; यथा भगिन्या संरक्षिता, तथा समाजः सुरक्षितः। अतः अस्य विशेषदिने, वयं संकल्पं कुर्मः। “संस्कृतं वदामः, संस्कृतिं पालयामः, स्नेह-बंधनं च

संस्कृताचरणे कण्वाश्रमे उपनयनं, भव्यशोभायात्रा

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला, कोटद्वारम्। श्रावण्या पूर्णिमायां तिथौ विश्वसंस्कृतदिवसस्य च पावनेऽवसरे कोटद्वारनगरसमीपे महर्षिकण्वस्य पुण्यतमे आश्रमे पावनमालिन्या नद्यास्तटे परमार्थवैदिकगुरुकुले नूतनवट्टानामुपनयनसंस्कारः शास्त्रविधिना सुसम्पन्नोऽभवत्। अयं महोत्सवः संस्कृतभारत्याः संस्थायास्तत्त्वावधाने समायोजितः। अस्य पावनस्यानुष्ठानस्य सञ्चालनं गुरुकुलस्य प्रधानाचार्येण नौटियालमनमोहनेन कृतम्। अस्मिन् मङ्गलावसरे पूज्यगुरुमहाराजशिखानन्दमुनयः सर्वेभ्यो ब्रह्मचारिभ्यो गुरुमन्त्रं प्राददुः तेषां जीवने गुरुमन्त्रस्य महत्त्वं च विस्तरेण प्राकाशयन्। सनातनधर्मे वर्णितां चतुर्णाम् आश्रमाणां गरिमाणं वर्णयन्तः ते विशेषेण ब्रह्मचर्यश्रमस्यादर्शेषु अनुशासने च बलं ददुः। अभिभावकानाम् आचार्याणां च पवित्रे सान्निध्ये सम्पन्नस्यैतस्य संस्कारस्यानन्तरं संस्कृतभाषाया गौरवं महत्त्वं च प्रकाशयितुं विविधाः कार्यक्रमा आयोजिताः। संस्कृतभारत्या मार्गदर्शनेन छात्रैः श्रीमद्भगवद्गीतायाः श्लोकाः सुमधुरं

समुच्चारिताः। ततः परं ब्रह्मचारिभिः संस्कृतभारत्या विभागसहसंयोजकेन मैन्दोलाकुलदीपेन सह रेलगानं सरसा भाषा संस्कृतम् इत्यादीनि गीतानि भावपूर्णमगायन् येन समग्रं वातावरणं संस्कृतमयं सञ्जातम्। गुरुकुलस्य पूर्वप्रधानाचार्यः कुकरेतिरमाकान्तः स्वसम्बोधनेऽकथयत् यत् संस्कृतं सर्वासां भाषाणां जननी अस्ति अस्याः संरचना च अतीव वैज्ञानिकी तर्कसङ्गता च वर्तते। गैप्स (GAPS) नाम्नाः संस्थायाः संस्थापकः कालामहोदयो मनमोहनः बालकान् आधुनिकवैज्ञानिकदृष्ट्या संस्कृतभाषाया वैशिष्ट्यानि उपयोगितां च विषये प्रेरकां वार्ताम् अश्रावयत्। अस्मिन् कार्यक्रमे विद्यालयस्य आचार्याः सुभाषः रावतश्च विभागसंयोजकः ध्यानीपङ्कजः नैथानीसिद्धार्थः रावतशुभमः इत्यादयोऽनेके मान्याः जनाः समुपस्थिता आसन्। सम्पूर्णेऽस्मिन्नायोजने अध्यात्मसंस्कारभाषाप्रेम्णामद्भूतः सङ्गमः दृष्टः येन विश्वसंस्कृतदिवसस्य आयोजनमिदं वस्तुतः सार्थकं सञ्जातम्।

केन्द्रीय- संस्कृत- विश्वविद्यालयस्य भोपालपरिसरस्य सनातन- कर्मकाण्डाध्यात्म- समितिश्च संयुक्ततत्त्वावधानेन श्रावणी- उपाकर्मसम्पन्नः

हिमसंस्कृतवार्ता:- प्रवेशकुमारशुक्लः भोपालम्

श्रावणपूर्णिमायां प्रातः नववादेन शीतलदासस्य उद्याने, कमला उद्याने महातडागस्य तटे, भोपालनगरे श्रावणी- उपाकर्मसमारम्भः वैदिकविधिपूर्वकं सम्पन्नः। अस्मिन्नुत्सवे द्विशताधिकाः वैदिकसनातनीभ्रातरः पुण्यलाभं प्राप्तवन्तः। समारम्भे आचार्यः डॉ. रामकुमारदेवलियः वैदिकविधिना संकल्पं पूजनं च सम्पन्न्य व्याचष्ट- प्रतिवर्षं हेमाद्रिसंकल्पपूर्वकं प्रायश्चित्तार्थं दशविधिसनानं, वेदपूजनम्, ऋषिपूजनम्, ऋषितर्पणं, नूतनयज्ञोपवीतधारणं च पञ्चब्राह्मणैः क्रियते इति। अस्मिन्वसरे केन्द्रीय- संस्कृत- विश्वविद्यालयस्य भोपालपरिसरस्य निदेशकः प्रो. रमाकान्तपाण्डेयः श्रावण्याः महत्त्वं प्रकाशयता भणितं यत् वर्षपर्यन्तं कृतानां ज्ञाताज्ञातपापानां प्रायश्चित्तं शुद्धिकरणं च कृत्वा, पूर्वजन्मप्राप्तां तर्पणं पूजनं च कृत्वा नूतनयज्ञोपवीतधारणस्य परम्परा प्रचलिता अस्तीति। आयोजने प्रो. सुबोधशर्मा, प्रो. सनन्दनकुमारत्रिपाठी, प्रो. कृपाशङ्करशर्मा, डॉ. नन्दकिशोरतिवारी, डॉ. राहुलशर्मा, डॉ. जितेन्द्रतिवारी, डॉ. आशुतोषतिवारी, डॉ. रोहितपचौरीप्रभृतयाः सनातनधर्मसंस्थास्योपासकाः सानन्दम् उपस्थिताः आसन्। धार्मिकभावेन, वैदिकमङ्गलध्वनिभिः सुसम्पन्नः अभवत्।

यूजीसी-एनईटी/ जेआरएफ - कोड ०० तथा कोड २५, ७३, १०२, १०३ परीक्षायाः अध्ययनविषये विशेष-ऑनलाइन-सत्रस्य समारम्भः

जाहवी नामकस्य प्रतियोगितास्रदीपिका- विभागस्य आयोजनम्

दिनाङ्कः ०९ अगस्त २०२५ तमे उत्तरप्रदेशः - ४३
दिने जाहवी संस्कृत- ई- महाराष्ट्रराज्यम् - ५
पत्रिकायाः हिमाचलप्रदेशः - १०
प्रतियोगितास्रदीपिका विभागेन राजस्थानराज्यम् - ३
यूजीसी-एनईटी/ जेआरएफ पश्चिमबङ्गराज्यम् - २
(कोड-००, २५, ७३, १०२, १०३) गुजरात- उत्तराखण्डप्रभृतिषु
परीक्षायाः २०२५-२६ अन्येषु राज्येषु अपि सार्थका
सत्रीयपरीक्षा- सन्नद्धार्थं विशेष- सहभागिता आसीत्।
ऑनलाइन- मार्गदर्शनसत्रम् मुख्याः चर्चाविषयाः-
आयोजितम्। अस्मिन् कार्यक्रमे १. कोड- ०० (सामान्यपत्रम्)-
एनईटी- जेआरएफ- रणनीतिः, दश-एककानां अध्ययनयोजना,
विषयानुसारं अध्ययनपद्धतिः, क्रमः च।
गतवर्षीय- प्रश्नपत्राणां २. कोड- २५ (संस्कृतम्)-
विश्लेषणम्, समय- व्यवस्थापन- उद्घरण- स्रोतस्मरणयुक्तयः,
प्रक्रिया च विस्तारतः विवृता, व्याकरणस्य,
अस्मिन् सत्रे देशस्य अष्टादशभ्यः काव्यशास्त्रस्य च अध्ययन-
राज्येभ्यः १७५ पञ्जीकरणानि पद्धतिः।
सम्पन्नानि, यत्र ३. कोड-७३ (पारम्परिकं
महिलाप्रतिभागिन्यः १००, संस्कृतम्), कोड-१०२ (हिन्दू
पुरुषप्रतिभागिनश्च- ७५ अध्ययनम्), कोड- १०३
राज्यानुसारं प्रतिभागिनां (भारतीयज्ञानपरम्परा) अध्याय
विवरणम् (संक्षेपतः)- ४. मॉकपरीक्षाणां, ई- पीजी-
असमाराज्यम् - १९ पाठशाला, SWAYAM,
बिहारराज्यम् - ७ Quizlet/ Anki इत्यादीनां
छत्तीसगढराज्यम् - १३ डिजिटल-साधनानाम्
दिल्लीप्रदेशः - २८ उपयोगनम्।
ओडिशाराज्यम् - १७

सत्रम् उत्साहजनकं संवादात्मकं च जातम्, यत्र प्रतिभागिनां प्रश्नानां समाधानम् अपि विशेषज्ञद्वारा सञ्जातम्।
सम्पर्कः- जाहवी संस्कृत-ई- पत्रिका- प्रतियोगितास्रदीपिका विभागः।

एहि एहि रे मित्रम्।

एहि एहि रे मित्रम्, एहि एहि रे मित्रम्।

क्रीडामः सर्वे वयम्, क्रीडाङ्गणे क्रीडामो वयम्।।

एहि रे राघव, माधव, एहि एहि श्रीहरि, निखिल।
आगच्छ त्वरया राधे एहि एहि शैलजे, गिरिजे।

रञ्जुकूर्दनं पादकन्दुकं, लक्ष्यभेदनं मुष्टियुद्धं
मिलित्वा पठामो वयं, क्रीडामः सर्वे वयम्।

राष्ट्रियक्रीडा अस्माकं, खेलामः सर्वे हांकीम्
ध्यानेन ध्यासेन क्रीडामः, गतवैभवम् आप्नुयामः।

कण्डोलकन्दुकं क्रिकेटं, बॉलीबॉलं च बेसबॉलं
नूतनक्रीडाः पठामः, एहि एहि रे क्रीडामः।

वाताट उड्डायामः, कर्गजनौकाः चालयामः।
तरणप्रकाराः विविधाः, शिक्षकेभ्यः पठामः।

नीरजबजरङ्गसदृशं, मीरारविसिन्धुसदृशं
विश्वस्पर्धायां पदकानि, जित्वा राष्ट्रवैभवं वर्धयामः।

एहि क्रीडामः।

एहि एहि रे मित्रम्, एहि एहि रे मित्रम्।

क्रीडामः सर्वे वयम्, क्रीडाङ्गणे क्रीडामो वयम्।।

-दीक्षितमानसी।